

Sense anar més lluny, el doctor Pi, un cop vist el resultat d'aquesta mesura i després de comparar-lo amb altres experiències que s'havien donat properament, en qüestionava l'eficàcia: " (...) la Junta de Sanidad, y, como es natural, la primera cuestión que se sometió a su aprobación fué la del acordonamiento. Por votación, casi unánime, se resolvió en sentido afirmativo, lo cual nada tiene de extraño sabiendo lo arraigada que está esa forma de preservación epidémica; y, sin embargo, la aparición del cólera en La Escala ha venido a demostrar cuan ilusorias suelen ser las medidas restrictivas higiénicas inspiradas siempre por el pánico, y extremadas muchas veces por los pueblos, hasta el punto de olvidar los deberes más elementales de la sociedad cristiana, que nos mandan acoger y cuidar a los enfermos y no a mirarles como a un objeto de horror. (...) ¿no tiene sus peligros la cuarentena? Esos lazaretos provisionales, que no reúnen ninguna de las condiciones que recomienda la higiene, ¿no pueden convertirse en focos de infección o de contagio? (...) "

A partir d'aquí descriví com caldria que fossin aquests llatzerets i com caldria fer una desinfecció eficient de les matèries que provinguessin de llocs infectats, però conclou que això només s'aconseguiria amb un servei higiènic preparat i que es pogués prendre la seva tasca amb molt de zel, cosa que era impossible si la mesura es prenia de manera urgent i improvisada. Finalment conclouia "(...) Y si no fueran bastantes las razones aducidas para probar su ineficacia, todavía hay un motivo poderoso que debiera hacérmolas desechar y que demuestra la supremacía de la higiene sobre las medidas restrictivas. No hay más que fijarse en el itinerario que siguen las epidemias coléricas y se verá que muchas veces las poblaciones que más tráfico tienen con las apestadas son las que quedan

indemnes. (...) En esta misma comarca hemos visto que la ciudad de Figueras ha tenido las puertas abiertas para todo el mundo; se refugiaron allí gran número de fugitivos de Torroella, y no obstante, se libraron de la epidemia. Sin ir tan lejos, aquí tenemos el lugar de Ampurias, que se halla dentro de nuestro distrito municipal, cuyos vecinos estuvieron en comunicación constante con La Escala y tampoco sufrieron un solo caso de cólera. Los mejores métodos de preservación colectiva no son, pues, los acordonamientos, sino la limpieza, los sanos alimentos, los aires puros, la tranquilidad de espíritu; (...) Por el camino de los acordonamientos, -dice un aventajado publicista,- se llega a la persecución del apestado, al abandono del enfermo, sin alcanzar el bello ideal que se proponen sus partidarios, cual es de cortar o evitar la epidemia"⁴².

Posteriorment, en el ple del 30 de juliol, quan l'epidèmia ja havia fet acte de presència a l'Escala i davant de la crisi sanitària que atacava la vila, es reuní el ple de l'Ajuntament, la Junta Local de Sanitat i els majors contribuents del poble per tal de dotar al consistori i a la Junta dels recursos econòmics necessaris per a fer front a l'amenaça. Aquesta fou una mesura que aconseguí reunir, entre el 30 de juliol i el 2 d'agost, 2635'02 pessetes. Era una mesura singular, que no venia marcada ni recomanada pel Govern Civil o per la Junta Provincial de Sanitat. Fou l'expressió màxima de l'unió d'un poble que es preparava per a lluitar contra una amenaça en forma de crisi sanitària. També es va prendre l'acord de crear una comissió permanent, que tindria la seu a l'Ajuntament, formada per un membre del govern i dos membres de la Junta Local de Sanitat auxiliats per membres dels considerats majors contribuents, amb l'objectiu d'ajudar la Junta en les tasques que sorgissin a partir d'aquell

moment. Aquesta comissió havia de ser rellevada cada 12 hores.

En el ple del dia 9 d'agost s'informà que, com que s'havia donat un increment dels casos de còlera, ja no es podia retardar més la declaració oficial de poble envaït pel còlera, cosa que s'havia fet el passat dia 6 seguint les recomanacions dels metges Pi i Juli. Aquesta fou l'última gran mesura de caire institucional presa en la lluita contra el còlera. Posteriorment, es va prendre la decisió de suspendre la Festa Major del poble, que s'havia de celebrar els dies 2 i 3 de setembre, fins que la situació sanitària del poble així ho aconsellés. Aquesta mesura fou presa també a Castelló d'Empúries i a Roses tal com ho reflectí la premsa de l'època.⁴³

Per tant, des de l'inici l'Ajuntament liderà la resposta a l'epidèmia, sempre amb l'assessorament de la Junta Local de Sanitat, especialment a partir que l'epidèmia es féu present i evident al poble. No obstant això, quan anaren maldades, el poble hi col·laborà notablement. En fou un exemple la recaptació extraordinària que inicià l'Ajuntament i que ràpidament rebé el suport dels majors contribuents del poble i d'altres veïns de la vila de manera anònima en els posteriors dies. Un altre exemple fou la Comissió Permanent que es constituí per a coordinar les tasques necessàries per donar una resposta ràpida als embats de l'epidèmia. En definitiva, la major part del poble s'organitzà per fer front a l'epidèmia i respongué de manera solidària. Així ho destacà el doctor Pi en el seu llibre: "Organizose un servicio sanitario, con objeto de instalar al lado de los enfermos pobres el número correspondiente de asistentes, que, al paso que atendieran al cuidado que reclamaba la enfermedad, procurasen desinfectar cuidadosamente los vómitos y las cámaras, las ropas, y cuando pudiera difundir gérmenes

